

Haninge kommun

Granskning av kommunens hantering och
nyttjande av statsbidrag

Building a better
working world

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendationer	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Revisionskriterier.....	4
1.4. Definitioner av statsbidrag	4
1.5. Ansvariga nämnder/styrelser	4
1.6. Metod och avgränsning	5
2. Styrning av arbetet med statsbidrag.....	6
2.1. Reglemente för intern kontroll	6
2.2. Delegationsordningar samt rätt att teckna firma	6
3. Kartläggningen visar att enhetligt arbetssätt saknas	7
3.1. Förvaltningarna har organiserat arbetet med statsbidrag på olika sätt.....	7
3.2. Analyser av vilka kostnader som är förenat med att söka statsbidrag saknas.....	7
3.3. Bidrag följs främst upp genom återrapporteringen till bidragsmyndigheten.....	8
3.4. Hantering av statsbidragsmedel i relation till budget.....	8
3.5. Intern samordning och extern samverkan förekommer kring enskilda bidrag	8
3.6. Arbetet med kostnadsersättningar skiljer sig från hanteringen av riktade bidrag.....	9
3.7. I vilken omfattning EU-bidrag söks saknas till stor del kännedom om.....	9
4. Granskande nämnders hantering av statsbidrag.....	9
4.1. Kommunstyrelsen och kommunstyrelseförvaltningen	10
4.2. Kultur- och demokratinämnden och kultur- och fritidsförvaltningen.....	12
4.3. Stadsbyggnadsnämnden och stadsbyggnadsförvaltningen	14
4.4. Socialnämnden och socialförvaltningen.....	16
5. Svar på revisionsfrågor	18
Källförteckning	20
6. Bilaga: Erhållna statsbidrag, övriga förvaltningar	22

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

EY har på uppdrag av kommunens revisorer granskat kommunens hantering och nyttjande av statsbidrag. Syftet med granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder ansöker och använder sig av existerande statsbidrag på ett sätt som främjar måluppfyllelse av såväl ekonomiska mål som verksamhetsmål.

Sammantaget gör vi bedömningen att det saknas formell styrning, en enhetlig organisatorisk struktur och intern kontroll för en likvärdig och transparent hantering av bidrag. Vi konstaterar dock att det arbete med ansökningar och uppföljning av sökta statsbidrag som genomförs i verksamheterna i allt väsentligt fungerar väl. Det finns ingen central samordning men samordning mellan enheter och förvaltningar förekommer i flertalet fall. Vi har inte inom ramen för granskningen kunnat verifiera i vilken utsträckning EU-bidrag nyttjas i kommunen.

Förvaltningarna har organiserat arbetet med statsbidrag på olika sätt. De flesta har samlat det huvudsakliga arbetet med riktade statsbidrag till staben, kansliet eller en enhet. I några fall söks riktade statsbidrag av flera enheter eller funktioner på förvaltningen. Arbetet med kostnadsersättningar hanteras huvudsakligen separat från arbetet med riktade statsbidrag. De personer på förvaltningarna som hanterar statsbidrag har ofta bevakning och hantering av statsbidrag som en av flera arbetsuppgifter. Utbildningsförvaltningen utmärker sig då det sedan 2018 finns en statsbidragssamordnare som endast arbetar med att hantera och samordna statsbidrag på förvaltningen.

Det sker ingen samlad uppföljning av kostnader eller effekter hänförliga till statsbidrag på kommunövergripande nivå eller nämndnivå. Uppföljning av erhållna bidragsmedel görs främst genom återrapportering till bidragsmyndigheten. Endast i undantagsfall har ytterligare analyser av effekter av bidrag gjorts. Vilken information styrelse och nämnd får varierar, exempelvis beslutar socialnämnden om bidrag och erhåller därefter löpande information, andra nämnder informeras muntligt eller genom rapporter. Av granskade nämnder är det dock endast kultur- och demokratinämnden som erhåller en sammanställning av statsbidrag genom en redogörelse av pågående driftprojekt i delårsrapport och årsredovisning.

Det finns upparbetade arbetsmetoder inom respektive enhet som söker någon typ av bidrag, men det varierar på vilken nivå inom respektive förvaltning som beslut om ansökan sker. Vi anser att de rutiner rörande statsbidrag som används i verksamheterna bör dokumenteras i syfte att säkerställa en ändamålsenlig intern kontroll över tid och minska personberoendet.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi att kommunstyrelsen:

- ▶ Förtydligar den befintliga styrstrukturen (strategisk styrning) avseende de riktade statsbidragen, med avseende på beslutsnivå, rutiner för prioritering och hantering samt uppföljning (rörande verksamhet och redovisning). Detta förtydligande kan med fördel även inkludera hantering av EU-bidrag.
- ▶ Överväger en tydligare redovisning av olika erhållna bidrag i ekonomisystemet. Detta för att möjliggöra en samlad uppföljning och analys.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen, socialnämnden, kultur- och demokratinämnden samt stadsbyggnadsnämnden:

- ▶ Dokumenterar rutiner för ansökan respektive rekvirering av bidrag i syfte att säkerställa att rutinerna upprätthålls och minska personberoendet.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Antalet statsbidrag som kommuner och regioner årligen kan ansöka om uppgick till omkring 100 miljarder enligt SKL:s uppskattningar för 2018. Bidragen förmedlas av många olika myndigheter och sträcker sig över nästintill samtliga förvaltningsområden, från krisberedskap, arbetsmarknad, integration och utbildning till kulturaktiviteter, naturvård och energieffektivisering. Hur statsbidrag hanteras i en kommun är därmed ofta ett aktuellt ämne för samtliga styrelser och nämnder, liksom för stora delar av den kommunala förvaltningen.

Det förekommer stora skillnader i omfattning och utformning av de statliga bidragen. En del bidrag omfattar stora summor, andra är relativt små och kan exempelvis avse satsningar för fortbildning av enskilda individer. Tidsperspektiv, ansökningsförfarande, motprestationer, krav på medfinansiering, krav på samverkan, krav på dokumentation och återrapportering varierar också i hög grad. Det stora antalet statsbidrag och att bidrag kan tillkomma, förändras eller utgå från år till år ställer höga krav på den kommunala organisationen att hålla sig uppdaterad och ha en fungerande och tydlig ansvarsfördelning och administration för hanteringen av statsbidrag.

Att söka alla statsbidrag riskerar samtidigt att innebära att kommunens övergripande strategiska mål hamnar i skymundan och att verksamheten istället arbetar mot kortsiktiga statliga eller projektrelaterade mål. Det är därför viktigt att varje nämnd har former för att överblicka, prioritera, hantera och administrera statsbidragen.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder ansöker och använder sig av existerande statsbidrag på ett sätt som främjar måluppfyllelse av såväl ekonomiska mål som verksamhetsmål.

För att nå syftet med granskningen besvaras följande delfrågor:

- ▶ Finns det en ändamålsenlig organisering av bevakning och sökning av existerande statsbidrag samt är den interna kontrollen rörande hantering av statsbidragen tillräcklig?
- ▶ Vilka statsbidrag har sökts och vilka är bevekelsegrunderna för urvalet av bidrag som söks? Vilka är orsakerna till att vissa inte har sökts?
- ▶ Finns en ändamålsenlig samordning mellan förvaltningarna samt med andra kommuner rörande hantering av statsbidrag i något avseende?
- ▶ Finns ändamålsenliga rutiner och system för att återsöka de kostnadsersättningar som kommunen har rätt till?
- ▶ Finns en ändamålsenlig uppföljning av hur statsbidragsmedel använts och vilka effekter som bidragen resulterat i?
- ▶ Kan kommunens analyser av vilka kostnader som varit förenade med sökandet och erhållandet av statsbidragen bedömas som ändamålsenliga?

1.3. Revisionskriterier

Kommunallagen 6 kap 6 §

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

EYs erfarenheter

Antalet riktade statsbidrag har ökat. Allt större krav ställs på kommunerna att ha tillförlitliga rutiner att fånga upp att dessa bidrag finns och pröva om bidragen ska sökas. Vissa riktade statsbidrag är förenade med detaljerade krav som kan öka kostnader för administration och försämra effektiviteten, medan andra bidrag kan rekvireras och redovisas i efterhand.

För att skapa en tydlighet och överblickbarhet över vilka statsbidrag som är väsentliga för kommunen, vilka resurser som krävs för att söka och hantera dessa samt huruvida sökta bidrag bidrar till kommunens mål på ett ändamålsenligt sätt, krävs styrning och uppföljning. Det bör finnas en systematik i hanteringen och ett stöd för de personer som förväntas söka bidrag av olika slag. För att säkerställa att kommunen inte går miste om statsbidrag som är möjliga och bedöms önskvärda att söka, bör det vara tydligt för chefer och medarbetare hur bevakning, samordning, prioritering, hantering och uppföljning ska gå till.

1.4. Definitioner av statsbidrag

I rapporten används Statskontorets definitioner av statsbidrag. Statskontoret delar upp bidragen i tre kategorier¹. Nedan redogörs kortfattat för definitionen av respektive bidrag.

Generella statsbidrag: bidrag som inte är förenade med krav på hur bidragen ska användas, huvudsakligen medel som betalas ut genom det kommunalekonomiska utjämningsssystemet.

Riktade (specialdestinerade) statsbidrag: bidrag som det är frivilligt att ansöka om eller ta del av, och som är avsedda för en viss insats, ett visst ändamål eller för att stimulera utveckling i en bestämd verksamhet.

Kostnadsersättningar: ersättningar för specifika kostnader som kommuner har för att staten beslutat att kommunerna är skyldiga att utföra eller tillhandahålla något, exempelvis en tjänst. Kommunerna är skyldiga att utföra detta oavsett om de får ersättning eller inte.

1.5. Ansvariga nämnder/styrelser

Den fördjupade granskningen avser kommunstyrelsen, socialnämnden, kultur- och demokratinämnden samt stadsbyggnadsnämnden. I den övergripande kartläggningen omfattas även äldrenämnden samt grund- och förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Överförmyndarnämnden och valnämnden inkluderas inte.

---

¹ Statskontoret (2019). *Utveckling av den statliga styrningen av kommuner och landsting 2018*.

1.6. Metod och avgränsning

Granskningen avser riktade statsbidrag och kostnadsersättningar. EU-bidrag berörs främst på övergripande nivå. Granskningen har genomförts som en intervju- och dokumentstudie, utöver styrdokument har stickprov av ansökningar samt redovisningar av bidrag granskats. Studerade dokument och intervjuade funktioner framgår av källförteckningen.

Granskningen har genomförts i två steg. I det inledande skedet har en kartläggning av kommunens styrande dokument på området gjorts. Intervjuer har även genomförts med funktioner på respektive förvaltning som har sökt statsbidrag vilket har bidragit till en övergripande bild av hur arbetet fungerar på förvaltningarna och vilka bidrag som har sökts.²

Delrapportering till revisionen gjordes 2019-06-12. Utifrån kartläggningen beslutades att den fördjupade granskningen avser kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, kultur- och demokratinämnden samt socialnämnden. I det andra steget har erhållna bidrag för åren 2017 och 2018 sammanställts. För styrelse och granskade nämnders förvaltningar har kompletterande intervjuer gjorts med chefer eller tjänstemän på förvaltningarna och underlag har inhämtats för ett urval erhållna bidrag för att ge en bild av vad bidragen har använts till samt vilken administration de har varit förenade med. Ett stickprov av bidrag från två olika bidragsmyndigheter har gjorts för varje nämnd, generellt för ett större och ett mindre bidrag.

Tabeller som återfinns i rapporten under avsnitt 4 redovisar endast riktade statsbidrag för granskade nämnders förvaltningar, se bilaga för äldre- samt utbildningsförvaltningens erhållna bidrag. Generella bidrag samt återsökning av medel ingår inte i sammanställningen. År 2019 inkluderas inte mot bakgrund av att underlaget för året är ofullständigt. Tabellerna bör ses som en uppskattning av erhållna medel då underlaget av erhållna medel har haft olika utformning. När och hur bidrag söks skiljer sig även utifrån antal ansökningsomgångar per år och om bidrag erhålls i förväg eller i efterhand. Uppdelningen av medel mellan år kan därmed redovisas på flera sätt. När underlaget av erhållna medel har utgjorts av utdrag ur ekonomisystemet har medel som erhållits flera gånger för samma bidrag/syfte slagits samman och indelningen i årtal baseras då på när bidrag bokförts. Därtill framgår i vissa fall av underlaget att en omfördelning av erhållna medel har gjorts, mellan konton, förvaltningar eller år. Underlaget har inte skapat möjligheter att följa medel på detaljnivå och en risk föreligger därmed att medel i vissa fall redovisas felaktigt, exempelvis mellan år eller förvaltningar. Av de bidrag vi har tagit stickprov på underlag för framgår därtill i vissa fall att erhållna medel inte har förbrukats till fullo. Återbetalning av medel kan således ha gjorts.

Utöver vår interna kvalitetssäkring har samtliga intervjuade fått möjlighet att komma med synpunkter på rapportutkastet. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden. Revisionsbedömningarna ansvarar EY för.

---

² Överförmyndarnämnden och Valnämnden inkluderas inte i rapporten. Båda erhåller dock olika typer av bidrag.

2. Styrning av arbetet med statsbidrag

Av årsredovisningen för 2018 framgår att generella och riktade statsbidrag utgjort knappt 10 procent av kommunens intäkter under de senaste åren.

Statsbidrag ³	2016	2017	2018
Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	769,2	854,8	922,7
Statsbidrag, exkl. generella stats- och landstingsbidrag (mnkr)	-	535,8	525,8
Statsbidrag och övriga bidrag, exkl. generella statsbidrag (% av intäkter)	10,7	9,3	8,7

Källa: Årsredovisning 2018.

I *Politisk plattform 2019–2022 – Mittensamarbete för Haninge* saknas specifika skrivningar om statsbidrag. Övergripande mål såsom Kvalitet i kommunens verksamheter och kommunal ekonomi framgår dock, då en förutsättning för att Haninge ska fortsätta utvecklas är en kommunal ekonomi i balans och hög kvalitet i kommunens verksamheter. I *Mål och Budget 2019–2020*, fastställd av kommunfullmäktige 2018-06-11 och reviderad 2018-11-26, framgår inga styrande skrivningar relaterade till kommunens hantering eller nyttjande av statsbidrag. I kommunens årsredovisning för 2018 problematiseras dock statsbidrag till viss del, bland annat kommenteras att specialdestinerade bidrag kan innebära en risk för uteblivna effektiviseringar i vissa av kommunens verksamheter.

I *Strategi och budget 2019–2020*, fastställd av kommunstyrelsen 2018-10-22, finns inga särskilda skrivningar rörande arbetet med statsbidrag. Dock framgår att styrelsen bland annat ska arbeta med att förbättra ekonomistyrning, administrativa processer, metoder och riktlinjer inom intern kontroll samt verksamhetsstyrning i syfte att uppnå fullmäktiges mål. Av kommunstyrelsens reglemente⁴ framgår att kommunstyrelsen ansvarar för EU-frågor.

2.1. Reglemente för intern kontroll

Reglemente för intern kontroll, senast reviderat av kommunfullmäktige 2013-09-09, syftar till att säkerställa en tillfredställande intern kontroll och att med rimlig grad av säkerhet säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet samt tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att en god internkontroll upprätthålls och nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina verksamhetsområden. Inga skrivningar om hanteringen av statsbidrag återfinns i reglementet eller de tillhörande riktlinjerna.

2.2. Delegationsordningar samt rätt att teckna firma

Statsbidragsansökningar behöver ofta undertecknas av behörig företrädare för kommunen. Tillstånd att teckna avtal för kommunens räkning formuleras vanligen genom rätt att teckna firma eller genom delegation. Skrivelser i styrelse samt respektive granskad nämnds delegationsordning beskrivs närmare under avsnitten för de granskade verksamheterna⁵.

---

³ Redovisningsprinciper för statsbidragen framgår i årsredovisningen. Statsbidrag periodiseras till rätt räkenskapsår genom att de fordrings- respektive skuldbokförs. Statsbidrag för investeringar bokförs enligt kontantprincipen. Redovisning av det extra statsbidraget för ökat bostadsbyggande som har betalats ut från Boverket 2018 uppgår till 16 miljoner kronor. Bidraget har redovisats som ett generellt statsbidrag. Ingen fördjupning kring de generella statsbidragen görs i rapporten.

⁴ Senast reviderat av fullmäktige 2016-03-21.

⁵ Här fokuseras på skrivningar om sökande av bidrag. Generella skrivningar om exempelvis begränsningar i delegation enligt kommunallagen inkluderas inte.

3. Kartläggningen visar att enhetligt arbetssätt saknas

Arbetet med statsbidrag är inte samordnat på kommunövergripande nivå utan varje förvaltning ansvarar för arbetet. En övergripande riktning liksom rutiner för det praktiska arbetet saknas. Vi noterar därtill att det saknas en kommunövergripande överblick av vilka bidrag kommunen hanterat, i vissa fall saknas även en överblick av vilka bidrag som hanteras på en förvaltning då sammanställningar av bidrag endast finns i undantagsfall. På nästintill samtliga förvaltningar beskrivs att det finns en kunskap och vana att hantera de bidrag förvaltningen söker. Det framgår dock att kunskapen om statsbidrag i vissa fall är personberoende vilket utgör en sårbarhet vid exempelvis personalförändringar.

I flera intervjuer beskrivs att det skulle underlätta med en övergripande riktlinje eller rutin för arbetet. En övergripande beskrivning av den interna processen för hanteringen av statsbidrag beskrivs också kunna underlätta för dem som inte tidigare arbetat med bidrag, eller om nya typer av bidrag ska hanteras. Avsaknaden av en dokumenterad process uppges idag även medföra en risk att de som behöver involveras i ett projekt inte informeras i tid. Exempelvis kan det vara svårt för ekonomiavdelningen att utan förvarning avsätta de resurser som krävs för att hantera ett större projekt. I några intervjuer lyfts även att det saknas ett koncernperspektiv på frågan idag och att problem kan uppstå om ett riktat bidrag upphör men medför en fortsatt kostnad för verksamheten som bidraget har finansierat.

3.1. Förvaltningarna har organiserat arbetet med statsbidrag på olika sätt

Av den övergripande kartläggningen framgår att förvaltningarna arbetar med statsbidrag på olika sätt. Samtliga förvaltningar har sökt bidrag, men vem som söker bidrag och på vilken nivå beslut om att söka bidrag fattas skiljer sig, liksom i vilken omfattning bidrag söks. Det finns inga övergripande riktlinjer eller rutiner för arbetet med statsbidrag. Några förvaltningar har dock tagit fram rutiner för enskilda bidrag, exempelvis om en viss typ av bidrag ofta söks.

Genomgående beskrivs att information om befintliga bidrag huvudsakligen erhålls via omvärldsbevakning, nyhetsutskick och erfarenhet, då flera bidrag är återkommande. Enligt uppgift förmedlar kommunstyrelseförvaltningens ekonomiavdelning även information om beslut som staten fattar gällande statsbidrag till förvaltningarna. Ekonomidirektören skickar även årligen ut en sammanställning till förvaltningschefer och controllers över riktade statsbidrag.

På förvaltningarna beskrivs att bidrag huvudsakligen söks för att uppnå beslutade strategier eller mål, i enstaka fall söks bidrag även för att kunna genomföra "extrainsatser". De flesta förvaltningarna har samlat det huvudsakliga arbetet med riktade statsbidrag till staben, kansliet eller en enhet. Så ser det ut på exempelvis socialförvaltningen, äldreförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen och utbildningsförvaltningen. I andra fall söks riktade bidrag av flera enheter eller funktioner på en förvaltning, exempelvis på kultur- och fritidsförvaltningen samt stadsbyggnadsförvaltningen. Även om flera personer söker bidrag kräver ansökan dock vanligen undertecknande av behörig chef, exempelvis genom delegation eller rätt att teckna firma. De personer på förvaltningarna som hanterat statsbidrag har ofta statsbidrag som en av flera arbetsuppgifter. Utbildningsförvaltningen utmärker sig då det sedan 2018 finns en roll som statsbidragssamordnare på förvaltningen, som endast arbetar med statsbidrag. Bakgrunden till tjänsten beskrivs vara det stora antalet riktade statsbidrag inom skolområdet varför det krävs ett organiserat arbete, arbetet beskrivs även som prioriterat på förvaltningen.

3.2. Analyser av vilka kostnader som är förenat med att söka statsbidrag saknas

Generellt görs inga formaliserade analyser av vilka kostnader som är förenade med att söka och nyttja statsbidrag. På flera förvaltningar uppges dock att resursbrist upplevs, vilket medför att en del aktuella bidrag väljs bort. På utbildningsförvaltningen beskrivs att det i och

med den nya tjänsten har funnits bättre möjligheter att söka bidrag i jämförelse med tidigare år. Vilken administration som är förenad med riktade bidrag beror dels på krav i ansökan och dels på krav vid återrapportering. Samordnaren på utbildningsförvaltningen behöver exempelvis uppgifter från skolorna. Arbetet beskrivs som relativt tidskrävande då det ofta är olika uppgifter som krävs för olika bidrag. Bidragen kan även avse olika perioder, exempelvis en termin, ett läsår, ett kalenderår eller ett projekt. Vilken administration ett bidrag medför kan även delvis bero på om förvaltningen använder bidraget själv, eller i sin tur utlyser och fördelar medel, vilket finns exempel på inom flera förvaltningar.

3.3. Bidrag följs främst upp genom återrapporteringen till bidragsmyndigheten

Bidrag följs främst upp genom återrapporteringen till bidragsmyndigheten och endast i undantagsfall har ytterligare analyser av användning av bidragsmedel gjorts. Vilken information styrelse och nämnd får om statsbidrag varierar stort. Statsbidragssamordnare på utbildningsförvaltningen har gjort en presentation för ansvariga nämnder där arbetet 2018 summerades utifrån resultat och utmaningar. I andra fall får nämnden muntlig information på sammanträden eller genom rapporter. Kultur- och fritidsförvaltningen särskiljer sig genom att driftprojekt redogörs för samlat i delårsrapport och socialnämnden genom att nämnden beslutar om majoriteten av bidragen och får därefter löpande information om bidragen.

Risk- och väsentlighetsanalys samt internkontrollplan för styrelse och granskade nämnder avseende 2019 har granskats⁶. Planerna innehåller kommungemensamma kontrollmoment samt moment som endast berör respektive nämnds verksamhet. Hanteringen av statsbidrag återfinns inte styrelse eller granskade nämnders i internkontrollplaner eller riskanalyser⁷.

3.4. Hantering av statsbidragsmedel i relation till budget

I intervjuer på samtliga förvaltningar uppges att riktade statsbidrag huvudsakligen hanteras vid sidan av rambudget. Det framgår också delvis av de sammanställningar av erhållna bidrag vi har fått tillgång till. I vissa fall beskrivs att förvaltningar för bidrag där det finns en bidragsram och kunskap om bidraget (exempelvis om kommunen har erhållit medel tidigare) gör en preliminär bedömning av vilka medel som kommunen kan erhålla. Det gäller bland annat för kostnadsersättningar samt vissa bidrag som söks på utbildningsförvaltningen. Även för infrastrukturåtgärder kan stadsbyggnadsförvaltningen räkna med viss medfinansiering redan i budget. I intervju beskrivs dock att osäkerheten för medfinansiering har ökat. Tidigare beviljades ofta medfinansiering med 50 procent, idag uppges att myndigheterna beviljar fler projekt istället vilket medfört att medfinansieringen ibland utgör en lägre andel.

För de flesta riktade bidrag uppges att det är svårt att beräkna bidragsintäkter eftersom en osäkerhet finns om huruvida förvaltningen kommer att erhålla medel liksom storleken på bidraget. Dessa medel räknas därför inte in i budget utan hanteras avskilt på projektkonton. Ett problem som lyfts fram utifrån att bidragen ofta ligger som projekt är att det kan vara svårt för förvaltningen att använda sig av ordinarie personal i projekt som finansieras av bidrag.

3.5. Intern samordning och extern samverkan förekommer kring enskilda bidrag

Av kartläggningen framgår att det saknas en etablerad samverkan mellan förvaltningarna kring statsbidrag generellt, däremot förekommer samverkan kring enskilda bidrag. Samtliga förvaltningar har samverkat med andra förvaltningar kring något sökt bidrag. Exempelvis har socialförvaltningen och äldreförvaltningens samverkat kring bidrag om välfärdsteknik och

---

⁶ Av riskanalyser framgår generellt att fler rutiner och processer diskuterats men att alla risker inte kan hanteras i internkontrollplanen. Internkontrollen beskrivs till stor del vara en kontroll av att rutiner finns och fungerar.

⁷ I kultur- och demokratinämndens internkontrollplan lyfts rutinen för redovisning i bidragsreglemente, detta är dock enligt uppgift från förvaltningschef inte helt tillämpligt för hanteringen av statsbidrag varför det ej lyfts fram.

kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen om lovaktiviteter och Skapande skola. Förvaltningar söker i vissa fall även bidrag gemensamt. Enligt uppgift sökte kultur- och fritidsförvaltningen nyligen ett EU-bidrag med socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Kommunen fick avslag på ansökan men i intervjuer lyfts fram att samverkan mellan förvaltningarna upplevs ha blivit bättre de senaste åren vilket underlättar samarbete.

I vissa fall förekommer även samverkan med andra kommuner eller aktörer, utifrån att gemensamma ansökningar har gjorts eller för att samverkan krävs för att erhålla bidrag. Haninge kommun samverkar exempelvis med flera kommuner avseende ett bidrag från Energimyndigheten för gemensam energi- och klimatrådgivning. Samarbete finns även med Tyresö och Nynäshamns kommuner för vissa bidrag som söks av utbildningsförvaltningen.

3.6. Arbetet med kostnadsersättningar skiljer sig från hanteringen av riktade bidrag

Av erhållet underlag framgår att ersättningar söks av kommunstyrelseförvaltningen, utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen⁸. Av kartläggningen framgår även att återsökningen av medel generellt hanteras separat från övriga statsbidrag då processen för att söka ersättning skiljer sig. I vissa fall söks medel centralt, i andra fall direkt i berörd verksamhet. I flera fall görs ansökan av administrativa skäl av den person som har tillgång till de system som innehåller uppgifterna som krävs för att erhålla ersättning. Kommunen erhåller ersättning från bland annat Skolverket för så kallade papperslösa barn⁹, från Migrationsverket för ensamkommande barn och ersättningar för asylsökande samt från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap¹⁰.

3.7. I vilken omfattning EU-bidrag söks saknas till stor del kännedom om

Vi har inte tagit del av underlag rörande sökta EU-medel men i intervju uppges att eventuella bidrag hanteras av kommunstyrelseförvaltningens stab. Generellt uppges att EU-bidrag är svårare att hantera utifrån högre krav på projektorganisation, administration och redovisning.

I vilken omfattning kommunen själva söker EU-medel saknas till stor del kännedom om men i kartläggningen framkommer att Haninge tillsammans med Huddinge och Tyresö kommuner har erhållit ett ESF-bidrag för verksamhet för nyanlända. Kommunen deltar även i flera projekt som finansieras med EU-medel, bland annat via Samordningsförbundet Östra Södertörn där kommunen deltar i projektet Mobilisering inför arbete (MIA).

4. Granskande nämnders hantering av statsbidrag

I avsnittet redogörs närmare för hanteringen av statsbidrag på de granskade nämndernas förvaltningar. Därtill redogörs för stickprov av bidrag vilka beskrivs för en mer utvecklad bild av bidragshanteringen såväl administrativt som vad erhållna medel har bidragit till.

---

⁸ Ingen samlad redogörelse av kostnadsersättningar görs i rapporten då underlaget bedöms ofullständigt.

⁹ Barn som vistas i landet utan tillstånd har i huvudsak samma rätt till utbildning som andra barn som bor i Sverige. Bidraget ska användas till att finansiera deras utbildning och gå till kostnader som huvudmännen har för exempelvis utbildning, lokaler, elevhälsa, administration med mer. Källa: Skolverket.

¹⁰ Kommuner får statlig ersättning för att stärka förmågan att hantera extraordinära händelser och upprätthålla en grundläggande förmåga till civilt försvar. Källa: MSB.

4.1. Kommunstyrelsen och kommunstyrelseförvaltningen

Ansvarsfördelning och rutiner

Av kommunstyrelsens reglemente¹¹ framgår att styrelsen ansvarar för EU-frågor. Inga skrivningar om statsbidrag återfinns. Däremot klargörs övergripande att styrelsen ansvarar för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. I delegationsordningen¹² finns skrivningar om fördelning av statsbidragsmedel enligt förordningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. I övrigt återfinns inga särskilda skrivningar om statsbidrag.

Statsbidrag söks av enheten för strategisk planering och fördelas till den handläggare som är sakkunnig på området. Administrationen av bidrag sker huvudsakligen på enheten men handläggare som hanterar bidrag har även kontinuerlig kontakt med ekonomiavdelningen. Enhetschef har månadsvisa avstämningar med ekonom kring enhetens budget.

Förvaltningens analys av behov och prioritering av ansökningar

I tabellen redovisas de bidrag som kommunstyrelseförvaltningen har erhållit under 2017 och 2018. Stickprov av underlag har gjorts för Stängsling för betesdrift samt Romsk inkludering.

Kommunstyrelseförvaltningen			
Bidrag	Myndighet	2017	2018
Energi- och klimatrådgivning	Energimyndigheten	721 000	-
Finskt förvaltningsområde Nationella minoriteter	Länsstyrelsen	1 320 000	1 275 355
Stadsutveckling	Tillväxtverket	410 672	602 253
Romsk inkludering	Kammarkollegiet	697 000	869 000
Samverkansmodell Bilpool	Energimyndigheten	330 000	220 000
LOVA-bidrag: God näringsämnesstatus Vitsån	Länsstyrelsen	150 000	-
Fiskevårdsbidrag Vitsån	Länsstyrelsen	50 000	-
Civill försvar	MSB	377 306	-
LONA-bidrag: Kommunekolog	Länsstyrelsen	187 500	-
Friställning skyddsvärda träd (ekar)	Länsstyrelsen	150 000	-
Naturdatabas	Länsstyrelsen	-	112 750
LONA-bidrag: Inventering i Forsla kärr	Länsstyrelsen	-	14 750
Restaurering Vitsån	Länsstyrelsen	-	350 000
LONA-bidrag: Utredning Högstaskogen	Länsstyrelsen	-	112 500
LONA-bidrag: Tillgänglig natur Haninge	Länsstyrelsen	-	157 500
LONA-bidrag: Stängsling för betesdrift	Länsstyrelsen	-	75 000
Summa		4 393 478	3 534 916*

* En summering av erhållna medel i tabellen för 2018 uppgår till en summa av 3 789 108 kronor. Av erhållet utdrag ur ekonomisystemet framgår dock att viss återbetalning har gjorts och summeringen av bidrag i det erhållna underlaget uppgår därför till 3 534 916 kronor, varför denna siffra redovisas i tabellen istället.

Enhetschef uppger att bakgrunden till att statsbidrag söks är att det bedöms medverka till måluppfyllelse. Om bidraget upplevs passa in förankras det med berörda chefer och därefter

¹¹ Senast reviderat av fullmäktige 2016-03-21.

¹² Antagen 2019-02-18

påbörjas ansökan. Till vilken nivå bidraget lyfts uppges delvis bero på hur stort belopp det är samt vilka krav som ställs i ansökan. Gällande exempelvis LONA- och LOVA-bidrag¹³ uppger enhetschef att medfinansiering vanligen ryms inom budgeten för miljöåtgärder.

I enstaka fall har statsbidrag sökts för att det har utgjort en möjlighet att arbeta mer med en viss fråga. Exempelvis beskrivs att statsbidraget för romsk inkludering söktes mot bakgrund av en behovsinventering som kommunen hade gjort. Att söka statsbidraget var då en möjlighet för att kunna satsa ytterligare på dessa frågor.

På enheten för strategisk planering har en egen rutin för arbetet med LONA-bidrag tagits fram då det är en återkommande bidragsform på enheten. Av rutinen framgår bland annat hur ekonomi och återrapportering ska hanteras. Rutinen beskrivs ha underlättat arbetet. Generellt framhåller intervjuade att det finns en vana att hantera återkommande bidrag. För bidrag som söks sällan upplevs arbetsinsatsen som större. Intervjuade betonar att det finns mer medel att söka än dem som söks idag. Att fler bidrag inte söks beskrivs delvis bero på resursbrist. Att administrera bidrag och projekt är tidskrävande och i vissa fall krävs samordning mellan aktörer inom eller utanför kommunen redan innan ansökan. Därefter ska personal kunna avsätta tid inom ordinarie tjänst, alternativt behöver projektledare rekryteras.

Samordning

Samordning mellan enheter förekommer exempelvis inom LONA-bidragen. För arbetet finns en arbetsfördelning som tydliggör vilken enhet som ansvarar för vad. Samverkan med andra förvaltningar förekommer även inom bidraget för romsk inkludering utifrån att förvaltningen främst finansierar tjänster medan projekt huvudsakligen genomförs av andra förvaltningar. En styrgrupp för nationella minoriteter där kommunstyrelseförvaltningen, äldreförvaltningen, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen ingår diskuterar och beslutar om delprojekt inom bidraget. Inom ramen för statsbidraget beskrivs även att tät samverkan med andra kommuner förekommer då de utvecklingskommuner som erhåller bidraget har ett uppdrag att sprida kunskap och information om arbetet.

Uppföljning och återrapportering av sökta bidrag

Uppföljning görs huvudsakligen genom återrapportering till bidragsmyndigheten. Generellt ansvarar den handläggare som sökt bidraget även för återrapportering. Samlad uppföljning eller analyser av bidragsmedel görs vanligen inte. I samband med ett uppdrag om att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program gjordes dock en utvärdering av kommunens styrning mot miljömålen¹⁴. En del av utvärderingen avsåg specifika insatser, där bland annat LONA-bidragen granskades särskilt. I rapporten konstateras att LONA-bidrag används flitigt och utvärderingen av LONA-projekten visade att stödet skapar möjligheter att genomföra projekt och åtgärder såväl i utpekade strategier som för "extrainsatser". I rapporten konstaterades även att åtgärder skulle kunna genomföras för att tydligare rikta insatserna. De satsningar som gjorts täckte delvis in de strategiska områdena definierade i kommunens naturvårdsplan men vissa satsningar saknades, exempelvis på skydd av natur då LONA-medel inte hade sökts för naturvårdsprojekt för värdefulla områden så som skogar eller ängsmarker.

Av stickprov på underlag framgår för romsk inkludering att medel först beviljades för två år, därefter förlängdes bidraget med ytterligare två år. Idag får olika verksamheter i kommunen stöd genom bidragsmedlen. Kommunen får även statsbidrag för brobyggarverksamhet, bidraget är kopplat till processledaren för bidraget för romsk inkludering, som genom bidraget

---

¹³ Bidrag för Lokala naturvårdsprojekt (LONA) och Bidrag för Lokala Vattenvårdsprojekt (LOVA).

¹⁴ Ekologigruppen (2016): *Styrning mot miljömålen: Utvärdering av Haninge kommuns styrdokument i relation till miljömålen*. Daterad 2016-11-22.

får vidareutbildning på Södertörns högskola. Av återrapporteringen för verksamhetsår 2018 framkommer att insatser har genomförts inom ett stort antal områden, exempelvis har ett romskt föräldranätverk bildats och ett samarbete mellan romer och skola har därigenom byggts upp. Informationsträffar och uppsökande verksamhet har bidragit till att romer skrivit in sig på Arbetsförmedlingen där en del har gått vidare till anställning. Flera utbildningar har därtill genomförts såväl internt i kommunen som riktat till målgruppen. För LONA-bidraget om stängsling av betesdrift finns ingen redovisning att tillgå, detta då projektet bedömdes kunna avslutas tidigare varför endast en slutrapport ska redovisas.¹⁵ Projektet, att uppföra stängsel för att kunna bedriva bete i en restaurerad betesmark, är enligt uppgift till stor del genomfört.

Av en översiktlig genomgång av protokoll för 2018 framgår att kommunstyrelsen erhåller viss information om medfinansiering inom ramen för andra ärenden.¹⁶ Viss information om sökta, planerade eller erhållna bidrag ges även i exempelvis strategi- och budget, delårsrapporter och årsredovisning utifrån redogörelser för olika projekt. En sammanställning eller överblick av samtliga erhållna statsbidrag har dock inte återfunnits i granskat underlag.

4.2. Kultur- och demokratinämnden och kultur- och fritidsförvaltningen

Ansvarsfördelning och rutiner

I kultur- och demokratinämndens reglemente¹⁷ framgår att nämnden ansvarar för att hålla sig underrättad om utvecklingen inom sin verksamhet, ta de initiativ som ses som nödvändiga, svara för planerings- och utvecklingsfrågor inom verksamhetsområdet samt upprätta och teckna avtal och övriga överenskommelser inom området. Av nämndens delegationsordning¹⁸ framgår att beslut att ansöka om medel från organisationer utanför kommunen, i årsbelopp, är delegerat till förvaltningschef för belopp upp till 1 000 000 kronor och till områdeschef samt chef för utveckling och stöd för belopp upp till 500 000 kronor.

Flera funktioner på förvaltningen söker bidrag. Strategerna på kansliet har dock som en del i sin tjänst att arbeta med omvärldsbevakning. Några bidrag är av karaktären att förvaltningen i sin tur utlyser medel. Bidrag för kulturskolan söks enligt uppgift i enlighet med mål och budget för att göra kulturskolans utbud tillgängligt för kommunens nyanlända, barn boende i skärgården och barn med särskilda behov.

Förvaltningens analys av behov och prioritering av ansökningar

I tabellen redovisas de bidrag som kultur- och fritidsförvaltningen har erhållit under 2017 och 2018. Kultur- och fritidsförvaltningen svarar mot två nämnder. Stickprov har endast gjorts av bidrag kultur- och demokratinämnden ansvarar för, i detta fall Lovaktiviteter och Inköpsstöd bibliotek. Som beskrivs i nämndens delårsrapport 1 2019, antagen 2019-05-21, finns dock ingen absolut gräns mellan nämnderna, utan driftprojekt pågår förvaltningsövergripande.

Kultur- och fritidsförvaltningen			
Bidrag	Myndighet	2017	2018
Inköpsstöd bibliotek	Kulturrådet	230 000	240 000

¹⁵ Projektet bedömdes kunna avslutas 2019-12-31. En slutrapport ska efter projektavslut skickas till länsstyrelsen inom tre månader. När länsstyrelsen har godkänt rapporteringen kan de sista 25% av LONA-bidraget rekvireras. Skulle projektet inte godkännas i delar eller i sin helhet, blir kommunen återbetalningsskyldig för berört belopp.

¹⁶ Exempelvis framgår i protokoll från 2018-01-29 att kommunen har erhållit medfinansiering från Trafikverket avseende infartsparkering i ett ärende om ingående av avtal mellan kommunen och SL.

¹⁷ Hämtade från kommunens hemsida 2019-08-21.

¹⁸ Beslutad 2019-02-12.

Lovaktiviteter	MUCF/Socialstyrelsen*	867 240	2 239 927
Musik- och kulturskolan	Kulturrådet	800 000	600 000
Bokstart	Kulturrådet	376 000	310 000
HBTQ-medel ¹⁹	Socialstyrelsen	-	30 000
Stärkta bibliotek	Kulturrådet	-	600 000
Stöd till öppen fritidsverksamhet	MUCF	-	240 024
Summa		2 273 240	4 259 951

* Bidraget administrerades tidigare av MUCF men hanteras idag av Socialstyrelsen.

Källa: Sammanställning av erhållna statsbidragsmedel, kultur- och fritidsförvaltningen augusti 2019.

Beslut att söka bidrag diskuteras och beslutas i ledningsgruppen. Förvaltningschef beskriver att ledningen är olika involverad beroende på bidrag, för exempelvis lovaktiviteter finns en större inblandning utifrån den arbetsgrupp som finns för bidraget. I andra fall kan det handla om att förvaltningschef informeras eller, beroende på belopp eller krav i ansökan, godkänner och undertecknar ansökan. Bidrag söks inom ramen för de anställdas ordinarie tjänst.

Bidrag beskrivs medföra olika mycket administration i olika stadier, vilket erhållet underlag bekräftar. För lovaktiviteter görs endast en rekvisition för erhållande av medel. Delar av dessa medel utlyses dock till andra enheter i kommunen, föreningar och organisationer. En intern arbetsordning har tagits fram för statsbidraget och förslag på beslut om fördelning av medel fattas i en arbetsgrupp. Bidraget uppges i perioder medföra relativt mycket arbete, dels utifrån fördelningen av medel och dels utifrån att de som erhållit medel ska redovisa användningen till kommunen som i sin tur redovisar till ansvarig myndighet. En del av bidraget används för att täcka kostnaderna för administration, men de täcks inte fullt ut.

Samordning

I arbetsgruppen för fördelning av bidrag för lovaktiviteter finns representanter från exempelvis socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Förvaltningschef uppger i intervju att tillvägagångssättet när ett bidrag rör flera förvaltningar generellt är att beslut fattas om vem som ansvarar för bidraget. Exempelvis ansvarar kultur- och fritidsförvaltningen för bidraget för lovaktiviteter även om verksamheten delvis utförs av andra. På liknande sätt kan andra förvaltningar ansvara för bidragsprojekt där kultur- och fritidsförvaltningen deltar.

Uppföljning och återrapportering av sökta bidrag

I de fall förvaltningen har förmedlat medel vidare administrerar vanligen den som har sökt bidraget återrapporteringen. De föreningar eller organisationer som har fått medel redovisar användningen till förvaltningen som i sin tur redovisar bidraget till bidragsmyndigheten. Detta bekräftas av erhållet underlag. Av återrapporteringen av lovaktiviteter framgår att aktiviteter inom flera områden, från teater och pyssel till olika idrottsaktiviteter, har genomförts under skolloven. Tack vare bidraget uppges att många barn och unga har fått möjlighet att testa nya aktiviteter och statsbidraget uppges också ha möjliggjort utökade aktiviteter vid fritidsgårdar, kulturskolan och bibliotek. För redovisning av inköpsstöd bibliotek framgår att medel har använts för inköp till folkbibliotek samt skolbibliotek, bland annat har inköp av ljudböcker och böcker till nyanlända på lätt svenska och andra språk gjorts. Ansökningar såväl som redovisningar har gjorts genom de formulär ansvarig myndighet tillhandahåller.

¹⁹ I delårsrapport 1 2019 kommenteras HBTQ-bidraget från Socialstyrelsen utifrån att beviljade medel är signifikant lägre än sökt belopp. Förvaltningen bedömer inte att insatsen kan genomföras med det erhållna beloppet och undersöker hur pengarna ska hanteras. Av ansökan framgår att sökt belopp var drygt 350 000 kr.

En genomgång av nämndens protokoll under 2019²⁰ visar att informationsärenden berört statsbidrag, exempelvis har förvaltningschef informerat om statliga medel för lovaktiviteter. Förvaltningens driftprojekt redogörs även för under ett eget avsnitt i delårsrapporter och årsredovisning och viss information om projekt som bedrivs med bidrag finns även i löptext.

Kultur- och fritidsförvaltningen särskiljer sig från övriga förvaltningar genom redovisningen av driftbidrag. Under avsnittet klargörs att förvaltningen ansöker och erhåller externa bidrag. Bidrag och kostnader bokförs i kommunens redovisning, men möts med en motsvarande bokning av bidragsintäkt varje månadsskifte. Således hålls medel isär från den reguljära driftramen genom att bidragen bokförs på driftprojekt. Tabeller finns för bruttokostnader, som visar förbrukning under innevarande period (per delår respektive kalenderår) för respektive projekt samt för driftprojektsaldon (per delår respektive kalenderår). Därtill finns en kort beskrivning av bidragen där det framgår varifrån bidrag har erhållits samt vad bidraget avser. I delårsrapport 1 2019 framhålls även att redovisningen inte är konstruerad för att svara på hur mycket pengar kommunen ursprungligen fått.

4.3. Stadsbyggnadsnämnden och stadsbyggnadsförvaltningen

Ansvarsfördelning och rutiner

Av stadsbyggnadsnämndens reglemente²¹ framgår att nämnden ska se till/vidta särskilda åtgärder för att öka samarbetet med myndigheter, organisationer, det lokala näringslivet och enskilda vilkas arbete och intresse berör nämndens verksamhetsområden. I nämndens delegationsordning, beslutad 2018-12-19, saknas särskilda skrivningar om att söka medel.

Flera enheter på förvaltningen söker bidrag och i intervjuer beskrivs att vissa enheter löpande bevakar statsbidrag, exempelvis trafikenheten som ansöker om medfinansiering av infrastrukturprojekt. En dokumenterad rutin för att bevaka utlysningar från olika myndigheter saknas. På trafikenheten sker bevakning av bidrag löpande och enheten deltar också i nätverk och konferenser. Generellt beskrivs att utöver medfinansiering används statsbidrag för en liten del av verksamheten, även om det förekommer att bidrag söks för mindre projekt.

Förvaltningens analys av behov och prioritering av ansökningar

I tabellen redovisas de bidrag stadsbyggnadsförvaltningen har erhållit under 2017 och 2018. Stickprov av underlag har gjorts för Avlopp i kretslopp och Cykelprojekt jämställt cyklande.

Stadsbyggnadsförvaltningen			
Bidrag	Myndighet	2017	2018
Henriksbergsvägen cykelväg regionalt stråk*	Trafikverket	1 120 000	-
Åbyvägen gång- och cykelbana*	Trafikverket	1 120 000	-
Cykelprojekt jämställt cyklande*	Boverket	301 401	-
Tillgänglighetsanpassning av busshållplatser**	Trafikverket	-	300 138
Fornpasset och Järnåldersringen**	Trafikverket	-	341 866
Dalarövägen Fredrika Bremer gång- och cykelväg*	Trafikverket	-	330 815
Dalarövägen sjukhuset gång- och cykelväg**	Trafikverket	-	368 202

²⁰ Avser mötesprotokoll för januari-juni 2019.

²¹ Hämtat från kommunens hemsida 2019-08-21.

Skansvägens gångbana*	Trafikverket	-	1 090 000
Cykelparkeringar (delutbetalning)*	Trafikverket	-	47 352
Statsbidrag enskilda vägar	Trafikverket	138 297	140 665
AMS-Lönebidrag	Arbetsförmedlingen	1 496 165	1 389 546
LOVA-projekt: Avlopp i kretslopp	Länsstyrelsen	-	937 000
Summa:		4 175 863	4 945 584

* Statlig medfinansiering kan sökas årligen och kan beviljas med maximalt 50 % till åtgärder vars kostnad understiger 25 miljoner kronor. Medel för statlig medfinansiering fastställs i Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län. Medfinansiering har erhållits med 50%.

** Statlig medfinansiering kan sökas årligen och kan beviljas med maximalt 50 % till åtgärder vars kostnad understiger 25 miljoner kronor. Medel för statlig medfinansiering fastställs i Länsplan för regional transportinfrastruktur i Stockholms län. Medfinansiering har erhållits med 30%.

Källa: Sammanställning av erhållna statsbidragsmedel, stadsbyggnadsförvaltningen, augusti 2019.

Stadsbyggnadschef beskriver att det innan ansökan vanligen förs diskussioner om bidraget. Dessa ser dock olika ut beroende på vad bidragen rör samt vilka belopp det handlar om, exempelvis behöver krav på medfinansiering från kommunens sida rymmas inom budget. På trafikenheten hanteras bidragen dock helt av enheten och ansökan om medfinansiering av infrastrukturprojekt görs på enhetsnivå. För medfinansieringen som söks uppges att nämnden beslutar om investeringsbudget samt olika planer och program. Dessa utgör den strategiskt beslutade inriktningen. Till planerna finns åtgärdslistor vilka i intervju beskrivs utgöra grund för prioritering och ansökan av bidragsmedel. Trafikenheten söker medel för de projekt som upplevs möjliga, vilket exempelvis beror på antal projekt och hur stora åtgärder medel söks för. Förvaltningen behöver även veta att arbetet hinns med under året och att entreprenörer som kan utföra arbetet finns tillgängliga. Då medfinansieringen kräver en motprestation uppges även att enheten måste förhålla sig till antagna planers budgetar.

I vissa fall har förvaltningen avstått från att söka bidrag då det har saknats resurser eller för att det inte har funnits tid att sätta sig in i exempelvis ansökningsprocessen för nya bidrag. Förvaltningen har exempelvis inte sökt bidrag för stadsmiljöavtal²², bland annat för att kraven i ansökan medför för stor arbetsinsats. Arbetet för att söka bidraget har i dagsläget påbörjats, men intervjuade lyfter att analyser behöver göras av hur arbetet ska organiseras, vilken uppföljning som krävs och vilken tid som behövs för administration.

Samordning

Samordning uppges förekomma till viss del, främst med kommunstyrelseförvaltningen. Gällande medfinansiering beskrivs att visst samarbete finns med grannkommunerna, exempelvis samverkas med Huddinge om det regionala cykelstråket, Västerhaningestråket. För LOVA-bidraget Avlopp i kretslopp har samverkan skett med flera olika parter, bland annat Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund och Lantbrukarnas riksförbund (LRF).

Uppföljning och återrapportering av sökta bidrag

Uppföljning görs genom redovisning till bidragsmyndigheten. För medfinansiering innehåller återrapporteringen bland annat fakturaunderlag, besiktningsprotokoll och foton. Bidraget betalas ut först när åtgärderna är redovisade och redovisningen har godkänts. Av slutredovisning för Avlopp i kretslopp framkommer sammanfattningsvis att kommunen med stöd av bidraget har etablerat infrastruktur och åstadkommit ett lokalt kretslopp och återfört näring från enskilda avlopp till jordbruksmark. Av redovisningen framgår att projektmålen har

²² Kommuner kan söka stöd för att främja hållbara stadsmiljöer, så kallat stadsmiljöavtal. Syftet med satsningen är att främja hållbara stadsmiljöer genom att ge stöd som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik samt hållbara godstransportlösningar. Källa: Trafikverket.

uppnått över förväntan, exempelvis var ambitionen att kretsloppsarbetet bara skulle gälla Haninge kommun, men vid tiden för slutredovisning gäller det även Nynäshamn och Tyresö kommuner. Flertalet studiebesök har också anordnats och projektet har föredragit på olika nätverksträffar. För statsbidraget från Boverket har endast redovisning av spenderade medel erhållits, projektresultatet lämnas därför okommenterat.

Av en översiktlig genomgång av nämndens protokoll för 2018 framgår att nämnden erhåller viss information om statsbidrag genom information från förvaltningen, exempelvis har information lämnats om projektet Avlopp i kretslopp. I de månadsuppföljningar som hanteras i nämnden återfinns övergripande resultaträkning samt investeringsredovisning och i delårsrapporter och årsredovisning redovisas projekt. Ingen sammanställning av bidrag eller projekt där medfinansiering erhållits återfinns dock.

4.4. Socialnämnden och socialförvaltningen

Ansvarsfördelning och rutiner

Av reglemente för socialnämnden²³ framgår att nämnden ska hålla sig underrättad om utvecklingen inom nämndens verksamheter och ta de initiativ som nämnden ser som nödvändiga, svara för planerings- och utvecklingsfrågor inom verksamhetsområdet samt upprätta och teckna avtal samt övriga överenskommelser inom verksamhetsområdet. Av nämndens delegationsförteckning²⁴ framgår att ansökan om medel för olika verksamhetsändamål är delegerat till förvaltningschef. Ansökan om medel från Socialstyrelsen och/eller länsstyrelsen är delegerat till socialnämnden.

Riktade statsbidrag hanteras på socialförvaltningens kansli. Kanslichef beskriver att det är ett medvetet val att hantera statsbidragen centralt för att det ska finnas en överblick av arbetet. När information om statsbidrag kommer till förvaltningen går det oftast via registrator eller uppmärksammas på kansliet. Utvecklingsledarna samt flyktingsamordnaren på kansliet har också som en del i sin tjänst att arbeta med omvärldsbevakning vilket inkluderar att bevaka tillgängliga statsbidrag. Den utvecklingsledare/flyktingsamordnare som tilldelas statsbidraget ansvarar för att kontakta verksamheterna och informera samt undersöka om det finns intresse att söka bidraget. Därefter skrivs ett ärende fram till socialnämnden som beslutar om att söka bidrag, i de fall det söks från länsstyrelsen eller Socialstyrelsen. Utvecklingsledarna/flyktingsamordnaren administrerar ansökan och hanterar den ekonomiska administrationen kring bidraget.

Gällande kostnadsersättningar söks de av respektive enhet efter beslut av enhetschef. Att återsökningen av medel hanteras av enheterna beskrivs bero på att det rör individärenden. Då kostnadsersättningarna är lagstyrda beskrivs att det finns god kunskap om dem. Det finns dels schablonersättningar och dels möjlighet att få ersättning för faktiska kostnader. Gällande återsökning från Migrationsverket beskrivs att enheten har en lista på vilka uppgifter som ska lämnas in för respektive individ, därefter erhålls en schablonersättning. Det administrativa arbetet beskrivs i dessa fall huvudsakligen utgöras av att kontrollera och säkerställa att rätt individer är inlagda i rätt datasystem. För vissa ersättningar krävs att enheten gör kontroller, exempelvis om CSN-bidrag har erhållits, för att säkerställa att kraven för återsökning är uppfyllda. I andra fall tillfaller bidrag kommunen automatiskt förutsatt att uppgifter i registren är uppdaterade och aktuella. Det finns även möjlighet att söka ersättning för de faktiska kostnader som kommunen har haft, exempelvis för höga vårdkostnader. Det praktiska arbetet med återsökning hanteras av en administratör.

---

²³ Hämtat från kommunens hemsida 2019-08-21, antaget av socialnämnden 2019-04-23.

²⁴ Beslutad 2018-12-18.

Tidigare arbetade en heltidstjänst med återsökning av medel, då antalet ensamkommande barn har minskat utgör uppgiften endast en del av en tjänst idag. I intervju med enhetschef på ungdomsenheten uppges att avstämning med ansvarig ekonom görs terminsvis. Då flera ersättningar erhålls i efterhand beskrivs det viktigt att säkerställa att medel som ska erhållas har inkommit.

Förvaltningens analys av behov och prioritering av ansökningar

I tabellen redovisas de riktade bidrag som socialförvaltningen har erhållit under 2017 och 2018. Stickprov av underlag har gjorts för bidragen Älskade barn Haninge och Utvecklingsmedel våld i nära relationer.

Socialförvaltningen			
Bidrag	Myndighet	2017	2018
Älskade Barn i Haninge Utvecklingsmedel	Länsstyrelsen	1 098 168	1 368 015
Statistikverktyg, Verksamhetsstöd ungdomar	Arbetsförmedlingen	-	100 000
Stimulansmedel välfärdsteknik i omsorgen	Socialstyrelsen	-	2 230 874
Min Hälsa spelar Roll	Allmänna arvsfonden/Kammarkollegiet	-	889 096
Stimulansmedel psykisk ohälsa barn och unga	Socialstyrelsen	-	636 031
Nyanlända i Haninge, ett integrationsprojekt	Länsstyrelsen, medel för insats nyanlända	1 389 555	-
Stimulansmedel bemanning barn och ungdom	Socialstyrelsen	2 047 147	2 109 183
DUA-ÖK unga till arbete	Arbetsförmedlingen	300 000	1 700 000
Utvecklingsmedel våld i nära relationer	Socialstyrelsen	288 389	283 239
Asylsökande barnfamiljer	Migrationsverket	292 789	-
Stimulansmedel Haninge Ungdomsmottagning	Landsting och regioner	862 000	407 178
PRIO-stimulansmedel psykisk ohälsa	SKL	2 140 929	3 030 621
Summa		8 418 977	12 754 237

Källa: Sammanställning av erhållna statsbidragsmedel, socialförvaltningen, augusti 2019.

Kanslichef beskriver i intervju att förvaltningen söker de bidrag som det bedöms finnas en nytta med att söka. Generellt uppges också att förutsättningarna avgör om ett bidrag söks eller inte. En del statsbidrag beskrivs som relativt generella, exempelvis bidragsmedel för utvecklingsarbete. Dessa söks alltid och i vissa fall behöver kommunen endast rekvirera medel. I andra fall krävs en större motprestation av förvaltningen i form av medfinansiering eller organisering, då söks bidrag inte alltid, såvida det inte har funnits planer på ett projekt inom området. Beslut att söka fattas formellt av nämnd men diskuteras dessförinnan i förvaltningsledningen. Avseende kostnadsersättningar uppges att samtliga kostnader som enligt lag kan sökas ersättning för också söks ersättning för.

Då utvecklingsledarna på kansliet och flyktingsamordnaren arbetar med samtliga riktade bidrag uppges att det finns ett upparbetat arbetssätt. Kostnader förenade med att hantera statsbidrag uppges främst handla om hanteringen av eventuella medel, exempelvis i form av medfinansiering eller administration. För kostnadsersättningar beskrivs att återsökning av faktiska kostnader är mer administrativt betungande då det kräver utförlig redovisning av beslut och kostnader, till skillnad från schabloner.

Samordning

Förvaltningen samarbetar med flera förvaltningar beroende på vad statsbidraget avser. Bland annat samarbetas med äldreförvaltningen om utvecklingsmedel för våld i nära relationer. Om det på förhand beslutats att förvaltningen ansvarar för bidrag men samverkar i utförandet har det i socialnämndens beslut funnits en skrivning om att erhållna medel fördelas mellan de aktuella förvaltningarna. I andra fall beslutas om samverkan i ett senare skede. Det finns också tillfällen där andra förvaltningar har ansvarat för bidraget men där socialförvaltningen deltagit i projektet. Gällande bidraget för Älskade barn, som är ett föräldrastödsprogram för nyanlända föräldrar, finns samverkan med Studieförbundet.

Uppföljning och återrapportering av sökta bidrag

Utvecklingsledare uppger att den som hanterat och administrerat bidraget vanligen ansvarar för redovisning. I intervju beskriver kanslichef att den återrapportering som görs till bidragsmyndigheten är till för såväl myndigheten, verksamheten och nämnden. För båda stickprov har de av bidragsmyndigheten framtagna formulären använts. Bidraget för utvecklingsmedel för våld i nära relationer beskrivs ha medfört att fler har kunnat få utbildning om våld i nära relationer och att nya arbetsformer för att möta våldsutövare har tagits fram. Sammanfattningsvis konstateras att bidraget skapar möjligheter att utveckla verksamheten istället för att endast fokusera på den dagliga verksamheten. Dock skrivs även att tiden för att utnyttja bidragsmedlen är för kort, vilket medför svårigheter att tänka långsiktigt. Av redovisningen av Älskade barn Haninge framgår bland annat att 32 studiecirkel har genomförts med knappt 150 deltagare liksom att flera föreläsningar, nätverksträffar och utbildningar har genomförts. Projektet kopplas även till andra pågående insatser kring kommunens föräldraskapsarbete.

En översiktlig genomgång av socialnämndens protokoll visar att nämnden löpande får information om statsbidrag av riktad karaktär, såväl i form av beslutsärenden vid ansökan som genom meddelanden om erhållna medel och redovisningar/återrapporteringar. Viss information om vilka projekt som bedrivs, inklusive projekt som bedrivs med bidrag, finns även i delårsrapporter och årsredovisning. Ingen sammanställning av bidrag återfinns dock.

5. Svar på revisionsfrågor

Fråga	Svar
Finns det en ändamålsenlig organisering av bevakning och sökning av existerande statsbidrag samt är den interna kontrollen rörande hantering av statsbidragen tillräcklig?	Nej. Det saknas en strategisk styrning rörande statsbidrag (och EU-bidrag). Riktade statsbidrag kommenteras endast översiktligt i övergripande styrdokument. Arbetet med att söka och administrera statsbidrag är inte samordnat på kommunövergripande nivå utan varje förvaltning ansvarar för arbetet. Förvaltningarna har organiserat arbetet med statsbidrag på olika sätt. Det arbete med ansökningar och uppföljning av sökta statsbidrag som genomförs i verksamheterna fungerar i allt väsentligt väl. Det saknas dock enhetliga rutiner för arbetet. Vissa förvaltningar har tagit fram egna rutiner för enskilda bidrag.
Vilka statsbidrag har sökts och vilka är bevekelsegrunderna för urvalet av bidrag som söks? Vilka är orsakerna till att vissa inte har sökts?	Generellt beskrivs att bidrag söks för att uppnå mål eller strategier. Att bidrag inte söks hänvisas till flera orsaker, i vissa fall är bidragen inte relevanta, i andra fall är upplevelsen att det krävs en för stor insats av förvaltningen i form av organisering eller medfinansiering. På flera förvaltningar lyfts även resursbrist fram som en anledning till att bidrag inte

	söks. Utbildningsförvaltningen har en tjänst som arbetar med statsbidrag, på övriga förvaltningar hanteras bidrag främst inom ramen för ordinarie tjänster.
Finns en ändamålsenlig samordning mellan förvaltningarna samt med andra kommuner rörande hantering av statsbidrag i något avseende?	Delvis. Det finns ingen etablerad samverkan mellan förvaltningarna kring statsbidrag generellt, däremot förekommer samverkan, såväl internt mellan enheter och förvaltningar, som externt med andra kommuner eller aktörer kring enskilda bidrag.
Finns ändamålsenliga rutiner och system för att återsöka de kostnadsersättningar som kommunen har rätt till?	Ja. Av erhållet underlag framgår att ersättningar söks av kommunstyrelseförvaltningen, socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. Av kartläggningen framgår att återsökningen av medel generellt hanteras separat från övriga statsbidrag. Fördjupad granskning inom socialförvaltningen visade att ändamålsenliga rutiner och system för att återsöka medel finns.
Finns en ändamålsenlig uppföljning av hur statsbidragsmedel använts och vilka effekter som bidragen resulterat i?	Inom vissa verksamheter. Statsbidragsmedel följs huvudsakligen upp genom den redovisning och återrapportering som krävs av den myndighet bidraget har erhållits ifrån. Hur utförlig redovisningen är beror således till stor del på kraven. I de fall projektresultat hanteras i exempelvis delårs- eller årsredovisning i anknytning till mål finns viss information om effekter.
Kan kommunens analyser av vilka kostnader som varit förenade med sökandet och erhållandet av statsbidragen bedömas som ändamålsenliga?	I viss utsträckning. Konkreta och formella analyser av vilka kostnader som är förenat med sökande och erhållande av bidrag görs generellt inte. Däremot förs diskussioner och beslut att avstå från att söka medel har ibland fattats utifrån att arbetsinsatsen har uppskattats vara för stor i relation till nyttan.

Handen, 2019-10-02

Anja Zetterberg

Verksamhetsrevisor

Anna Maria Karlsson

Verksamhetsrevisor

Källförteckning

Intervjuer

Kanslichef, kommunstyrelseförvaltningen, 2019-05-22
Statsbidragssamordnare, utbildningsförvaltningen, 2019-05-21
Utvecklingsledare, socialförvaltningen, 2019-05-22
Enhetschef, ungdomsenheten socialförvaltningen, 2019-05-28
Enhetschef trafik, stadsbyggnadsförvaltningen, 2019-05-22
Trafikingenjör, stadsbyggnadsförvaltningen, 2019-05-23
Verksamhetschef Kulturskola, kultur- och fritidsförvaltningen, 2019-05-22. Skriftliga svar har även erhållits från tf. verksamhetschef kulturskola på kultur- och fritidsförvaltningen.
Tillgänglighetsstrateg, kultur- och fritidsförvaltningen, 2019-05-22
Ekonomiadministratör, kultur- och fritidsförvaltningen, 2019-05-23
Controller, äldreförvaltningen, 2019-05-29
Processledare romsk inkludering, kommunstyrelseförvaltningen 2019-09-06
Enhetschef strategisk planering kommunstyrelseförvaltningen, 2019-09-09
Förvaltningschef kultur- och fritidsförvaltningen, 2019-09-09
Förvaltningschef stadsbyggnadsförvaltningen, 2019-09-09
Avdelningschef Kansliet socialförvaltningen, 2019-09-10

Dokument

Kommunstyrelsens delegationsordning, beslutad av styrelsen 2019-02-18. Dnr. KS 2019/19.
Grund- och förskolenämndens delegationsordning, beslutad 2019-04-25. Dnr. GFN 2018/61.
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens delegationsordning, reviderad 2018-03-27.
Idrotts- och fritidsnämndens delegationsordning, beslutad 2019-02-13. Dnr. IFN 2019/25.
Socialnämndens delegationsordning, beslutad 2018-12-18. Dnr. SN 2017/4.
Delegationsordning stadsbyggnadsnämnden, beslutad 2018-12-19. Dnr. SBN 2018/487.
Kultur- och demokratinämndens delegationsordning, beslutad 2019-02-12. Dnr. KDN 2019/26.

Reglemente för intern kontroll, senast reviderat av kommunfullmäktige 2013-09-09.
Kommunstyrelsens reglemente, senast reviderat av fullmäktige 2016-03-21.
Kultur- och demokratinämndens reglemente, hämtat från kommunens hemsida 2019-08-21.
Socialnämndens reglemente, hämtat från kommunens hemsida 2019-08-21.
Stadsbyggnadsnämndens reglemente, hämtat från kommunens hemsida 2019-08-21.

Politisk plattform 2019–2022 – Mittensamarbete för Haninge, daterad 2018-12-03.
Mål och Budget 2019–2020, fastställd av fullmäktige 2018-06-11 och reviderad 2018-11-26.
Strategi och budget 2019–2020, fastställd av kommunstyrelsen 2018-10-22.

Haninge kommun: Årsredovisning 2018

Kommunstyrelsens årsredovisning 2018, beslutad 2019-02-18. Dnr KS 2019/103.
Kommunstyrelsens delårsrapport 2/2018, beslutad 2018-09-24. Dnr KS 2018/402.
Socialnämndens årsredovisning 2018, beslutad 2019-02-12. Dnr SN 2018/251.
Socialnämndens delårsrapport 2 2018, beslutad 2018-09-18. Dnr SN 2017/262.
Stadsbyggnadsnämndens årsredovisning 2018, beslutad 2019-03-27. Dnr SBN 2019/40.

Stadsbyggnadsnämnden Delårsrapport 2, beslutad 2018-10-17, Dnr SBN 2018/183.
Kultur- och fritidsnämndens årsredovisning 2018, beslutad 2019-02-12. Dnr KDN 2019/22.
Kultur- och demokratinämndens delårsrapport 1/2019, beslutad 2019-05-21. Dnr KDN 2019/87.

Kommunstyrelsens internkontrollplan 2019, beslutad 2019-01-28, Dnr KS 2018/544.
Kultur- och demokratinämndens internkontrollplan 2019, beslutad 2019-02-12, KDN 2019/25.
Socialnämndens internkontrollplan 2019, beslutad 2018-12-18, Dnr SN 2018/309.
Stadsbyggnadsnämndens internkontrollplan 2019, beslutad 2019-03-27, Dnr SBN 2019/39.

Översiktlig genomgång av protokoll, för kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden samt socialnämnden perioden januari – december 2018 och för kultur- och demokratinämnden perioden januari-juni 2019.

Ekologigruppen (2016): *Styrning mot miljömålen: Utvärdering av Haninge kommuns styrdokument i relation till miljömålen*. Daterad 2016-11-22.

Sammanställning av erhållna statsbidrag, samtliga förvaltningar, augusti 2019.

Underlag, exempelvis i form av ansökan, återrapportering, ekonomisk redovisning etc. för följande erhållna statsbidrag:

- Stängsling för betesdrift (kommunstyrelseförvaltningen)
- Statsbidraget om romsk inkludering (kommunstyrelseförvaltningen)
- Lovaktiviteter (kultur- och fritidsförvaltningen)
- Inköpsstöd bibliotek (Kultur- och fritidsförvaltningen)
- Avlopp i kretslopp (stadsbyggnadsförvaltningen)
- Cykelprojekt för jämställt cyklande (stadsbyggnadsförvaltningen)
- Älskade barn i Haninge (socialförvaltningen)
- Utvecklingsmedel våld i nära relationer (socialförvaltningen)

6. Bilaga: Erhållna statsbidrag, övriga förvaltningar

Äldreförvaltningens erhållna statsbidrag perioden 2017–2018

I tabellen redovisas de bidrag som äldreförvaltningen har erhållit under 2017 och 2018. Att notera är att endast erhållna bidrag redovisas. Det sökta beloppet kan ha varit högre än det belopp som beviljats och har ansökan fått avslag ingår bidraget inte i tabellen.

Äldreförvaltningen			
Bidrag	Myndighet	2017	2018
Välfärdsteknik i omsorgen	Socialstyrelsen		1 446 568
Matkasse i hemtjänsten	Vinnova	244 659*	
Ökad bemanning inom ÄF	Socialstyrelsen	10 599 308	10 807 129
Summa		10 843 967	12 253 697

* Erhållen summa avser 2016–2017.

Källa: Sammanställning av erhållna statsbidragsmedel, äldreförvaltningen augusti 2019

Utbildningsförvaltningens erhållna statsbidrag perioden 2017–2018

Utbildningsförvaltningen har sökt ett stort antal bidrag och erhållen sammanställning är omfattande och innehåller väsentligt fler uppgifter än övriga förvaltningars, så som ansökt summa, beslutad summa, sökta bidrag där förvaltningen har fått avslag såväl som bidrag som har erhållits och där återbetalning har gjorts. Därtill redovisas bidrag som finns, men som inte har sökts det aktuella året. Här redogörs av utrymmesskäl endast för erhållen sammanställning av vilka myndigheter bidrag söks från samt vilken skolform bidragen avser. Att notera är att ett bidrag i vissa fall kan vara aktuella för flera skolformer. Därtill redovisas sökt och erhållen summa för åren 2017 och 2018.

Myndighet	Aktuella bidrag
Skolverket	30
Migrationsverket	2
Jordbruksverket	1
Boverket	1
SIS	3
Kulturrådet	1
Summa	38

Bidrag per skolform	Antal
FSK	9
Grundskola	20
GY	25
VUX	11

Statsbidrag*	2017	2018
Ansökt summa	154 720 868	176 963 181
Beslut (erhållen) summa	145 281 919	144 386 413

* Att notera är att även kostnadsersättningar inkluderas i redovisad summa. Eventuell återbetalning av beslutade medel framgår ej i sammanställningen. Att notera är att bidrag i vissa fall erhålls långt i efterhand.

Källa: Sammanställning av erhållna statsbidragsmedel, utbildningsförvaltningen augusti 2019.